

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto VIII.

Ljubljana, 21. novembra 1936

Štev. 46b.

Izhaja vsak četrtek. — Uredništvo in uprava v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 29/1, Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo.

Naročnina za četrta leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za vse leto 80 Din. — V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. — Naročnino je treba plačati vnaprej. — Za odgovore je priložiti znamko.

O peščici angleških junakov, lepi ruski vohunki in lokavih indijskih zasedah

nam živo in nazorno pripoveduje v povesti »Na mrtvi straži« angleški častnik, ki je vse te dogodke sam doživel. Povest je napisana tako sočno in nazorno, da bralci in bralke skoraj do sape ne bodo prišli, ko bodo sledili piščevim nad vse zanimivim doživljanjem v skrivnostni Indiji.

S povestjo »Na mrtvi straži« smo pripravili izreden užitek tudi za razvajene bralce. Trdno smo prepričani, da bomo z njo ustregli tudi Vam. Njen začetek Vam je tu *popolnoma brezplačno* na razpolago.

Možje, ki se niso bali smrti

Na mrtvi straži

DOŽIVLJAJI ANGLEŠKEGA ČASTNIKA V INDIJI

Ime mi je Digger Graven in bil sem takrat drugi poveljnik kurramske stotnije, ki so ji indijski domačini pravili »Stotnja lovcev na ljudi«, mi Angleži pa »Mrtva straža«.

Da je dogodivščina, ki jo bom skušal tukaj opisati — in ki je zraven še najpomembnejša v vsem mojem vojaškem življenju — resnična, prisegam ob spominu na vse one moše, ki so žrtvovali svoje življenje v Indiji za čast in slavo angleškega imperija.

Resnejše prisege ne poznam.

Kurramski vojaški oddelek je med indijsko armado imel svoj poseben sloves. Ni bil slab, pa tudi dober ne; tako neka srednja reč. Ta oddelek je bil, če si si ga bliže ogledal, tolpa roparjev in tolpa cestnih razbojnikov.

Bil je sestavljen, to moram kar vnaprej priznati, iz samih prostovoljcev, ne smem pa zamolčati niti tega, da se je sešel v tej stotnji sam izmeček domačinov. Kadar je včasih prišel z Angleškega kakšen mlad fant, ki ga je preklela usoda kot poročnika priglana semkaj, da nadomesti »izpadlega« tovariša, je potreboval tak otrok mesece in mesece, preden se je privadil, da ne sme v službi hoditi okoli z nasrkanj napetim samokresom. Tako grozljivo hudodelska se je zdela ta stotnja. Med fanti je bilo mnogo domačinov, ki so se njihovi predniki bojevali že z vojskami Aleksandra Velikega. Ti so si še obvarovali nekoliko vojaškega ponosa pod rjavo poltjo. Največ je bilo pa izprijenih potomcev neznačajne mešanice samih beguncev, zavrženecv in nepridipravov: Mongoli, Afridi, Patani in sam Bog si ga vidi kakšni plemenjaki še.

Mi si seveda nismo ničesar prikrižali. Vedeli smo, da imamo v naši stotnji najnižkotnejše ljudi iz vrst domačinov. Konjske tatove, izobčence, lopove, vojaške begunce redne in razbojniške vojske, morilce, tatove, postopače, pustolovce, požigalce.

Tega smo si bili popolnoma v svesti. Ker so pa te razbojniški tolpe poveljevali nekateri vestni podčastniki — domačini redne indijske vojske — in ker jim je stalo na čelu več belih sahivov, je bila naša stotnja vsesok imeniten, zlasti pa hraber vojaški oddelek, kakor nalašč ustvarjen za boj, ki ga je vsak trenutek čakal za slehernim ovinkom. To je bilo belim sahivom, poveljnikom, torej tudi meni, v poseben ponos.

V teh nevarnih in nadvse divjih pokrajinah angleških kolonij je bilo zmerom samo nekoliko angleških častnikov — zmerom samo nekotliko. Da se je pa moral vsakdo izmed teh redkih vestí, ko da je v njem vtelešnih najmanj tri sto častnikov — prav v tem je mikavnost te stoodstotno možatostne zadeve.

Po navadi so se vračali mnogi izmed teh maloštevilnih vsi bolni in strli v domovino; mnogo jih je bilo, ki se sploh niso vrnili, toda nikogar ni bilo med nami, ki bi menjal s komer koli na svetu.

No, da, le malokdo bo to razumel, vendar je vse to zapisano v knjigi Velike Britanije.

Z našo preljubnežno družbo smo taboirili takrat ob robu »dežele brez gospodarja«, med izhodom, severnim

izhodom gorskega prehoda Kajberja, če hočem natanko povedati, in afgansko mejo. Dvajset mesecev sem bil drugi poveljnik stotnije v tej nemirni pokrajini.

In ta doživljaj, ki ga bom začel zdaj pripovedovati, je samo eden izmed mnogih sličnih, kakršne so doživeli angleški častniki. In niso jih vsi zdravi in živi prestali...

Pričem s strašnim trenutkom, ko sem začutil, da mi začenjajo trdno stisnjene ustnice komaj zaznavno drgetati. Bil sem bel sahiv* — in moje ustnice niso smele po nobeni ceni drhteti.

Privazan sem bil na visok kol — in ta kol je bil zasajen v ogromno mravljišče. Velike, odurne, rdeče mravlje so gomazele v gostih procesijah po mojih nogah.

Okoli mene so rjaveli, plesali, ukali in skakali vaški domačini, a ničvrednežem tega niti niso opazili. Redkost je bila za te uboge pare, da so sploh lahko videli belega sahiba iz bližine, razen tega je bil pa še na kol privezan — in kar je bilo zanje najlepše: vlovili so bili v svoje šape častnika neznansko osovražnega kurramskega oddelka.

Priznam, da so imeli dovolj vzroka, ko so si meli roke.

Dve uri sem se še nekako premagoval. Premagovanje nam je bila zapoved, tako preprosta zapoved ko čiščenje zob in brilje ali kaj podobnega, o čemer si človek nikoli ne belí glave. Premagovanje samega sebe je bil naš vsakdanji kruh, in če je na primer katerega izmed nas belcev dajala mrzlota, da še čeljusti ni mogel pri miru držati, potlej je še zmerom hodil okoli in opravljal svojo službo. Dokler se ni sesedel od samega premagovanja — in obležal v nezavesti.

O premagovanju samega sebe bi lahko napisali cele knjžice.

V tistem trenutku je pa postala zadeva zame košljiva.

Mož, ki me je dal privezati na kol, ni bil samo tega kriv, temveč tudi — in to sem mu še posebno zameril — neprestalno nemirov, ki so se že več mesecev na meji med Indijo in Afganistanom ponavljali. Zoper njega sem bil skuhal prav posebno zadevo. Pa sem imel smolo.

Bržčas se mi ne bo nikoli posrežilo, da bi s pravimi besedami opisal obupne bolečine, ki so mi jih prizadejali ugrizi rdečih živalc. Sicer nisem bile prave bolečine, a so bile vendar bolečine. Brez prenehanja me je zona oblivala sprčo zoprnih dražljajev po vsem životu. Mišice so se mi krčevito krčile in se spet raztezale. Z vsemi močmi sem se krotil, hoteč skriti trzljaje. Toda bili so podzavestni — in jih nisem mogel premagati. Še dobro, da sem mišičje na obrazu imel v oblasti.

Dve uri sem vzdrlžal.

Zdaj sem pa čutil, da sem na meji tega, kar more človek prenesti in kjer se že začenja besnost. In to me je navdajalo z neskončno skrbjo, zaradi Angleške.

* Sahib (arab.) = gospod. V Indiji nazivajo tako belce vsevprek.

Vso obleko so mi bili slekli. Strmel sem predse, da bi ne videl, kako so se mi vsi udje živo rdeče svetili od gomazeče plasti samih mravelj. Ne bo več dolgo, pa mi bodo žulke priplezale do obraza, zlezle mi bodo v usta in... v oči.

Da, bel sahiv je bil redkost.

Divji ples in peklensko vreščanje domačinov je postajalo čedalje besnejše. Vas, kjer sem bil na trgu privezan, je stala skrita v visokih gorah. Preden bodo moji tovariši izvedeli, kaj se je z menoj zgodilo...

Da bi pa prosil milosti, tega tem ničvrednežem nisem privoščil. Petdeset jrdov od mene vstran, na umetnem travnatem kupu, je sedel on in me nepremično opazoval. Be-akle Lenhai, fakir, mož, ki sem ga bil hotel spraviti s poti.

Svoje ime je nosil s pravico. »Beakle« pomeni umobolnež. In res se je zdel tak. Bil je v resnici najbolj prismojen in najnevarnejši malopridnež, ki je kdaj koli strašil na indijski meji in ščeval k preprirom. Bojeval je neke vrste »sveto« vojno zoper nas. Sicer smo pa mi vse take »svete« vojne skomigaje prezirali.

Privadili smo se, da jih nismo nikoli precejevali.

Tega ničvredneža smo bili pa podcenjevali, vsaj mi od kurramskega oddelka... Obupne nevednosti nam je povzročal. Sicer se nismo zastran tega zatekali h kraljevemu namestniku ali h kdo ve komu. Kolikor se spominjam, sploh nismo nikogar prosili za navodila, temveč smo — mi kurramski vojaki — kratko in malo marširali po svoji glavi.

Take stvari smo v našem okrožju uredili kar »pod roko«.

Dobro vem, da Angleška sprčo takšnih metod ni nikoli slabo opravila.

Tam torej je sedel ta zanikrnez in bolščal vame.

Po malem sem doumel, kakšen je bil njegov čar. V njegovih žarečih očeh je tlel skrivnosten plamen. Sicer sem dobro zavarovan zoper takšne človeške žaromete, najsi bodo moški ali — in to je nevarnejše — ženski.

Toda ta dedec me je skoraj spravil iz ravnotežja. Vsa njegova drža je izdajala nenavadno energijo. Bil je res eden izmed najnevarnejših zlodejev, ki so se kdaj koli lotili indijskih mej.

Razumel sem, zakaj so se na hlabrejše mohamedanci zatekli v njegove vrste. Kakopak, njegov program je bil praga in je bil bržčas zaradi tega tako zelo mikaven: hotel je v Indiji ustvariti čisto državo islama. Največja napota temu je bila kakopak Angleška. Torej jo je bilo treba iztrebiti. Take poskuse smo v zgodovini Indije že večkrat doživeli.

Nihče nam tega ne bo zameril, da smo hoteli in hočemo ostati gospodarji v svoji hiši.

Ta fakir si je prilastil »deželo brez gospodarja«, pokrajino, ki sem o njej že govoril: visoke gore med afgansko mejo in severozahodno indijsko pokrajino.

Ta pokrajina je bila, kar se tiče pregleda, najtežja.

Sicer smo pazili ko lovski psi, toda

v sleherni gorski kotiček vendar nismo mogli vtakniti nosu.

Zato pa je ta nakazni dedec skakal s hriba na hrib, iz kota v kot in hujskal domačine na vse pretege. Ob njegovih poteh se je kadilo iz sto in sto zogljenelih, razdejanih in oropanih naselbin, ob njegovih poteh so ležala izobličena trupla nedolžnih, miroljubnih rjavokožcev.

Ze dolgo časa nam je presedal ta človek.

Čakali smo samo tega, da bo prišel nekoliko bliže, v dosego naših rok, ki — pri moji veri — niso Bog ve kako nežnočutne.

Prelblizu ga pa nismo hoteli pustiti. Zakaj kadar bi že prekoratil azijsko višavje in prebrel »deželo brez gospodarja«, bi mu bilo treba samo popeljati svoje pobesnele tolpe po zgodovinski skalnati dolini. Čez znamenito Kajbersko sedlo, ki je popilo že premnogo angleške krvi, pa bi že lahko vdrl v Indijo... če bi ga nihče ne zadržal.

Mi, na mrtvi straži, mi smo si včasih dovolili, da smo ga zadržali in ga z njegovimi tulečimi tolpami vred nagali nazaj v gorske trdnjave.

Sovražil nas je ko kugo.

Mi njega nič manj.

Zbral sem svoje moči in ga začel pozorno gledati. V njegovih očeh je res trpolet fosforescenten, čudaški plamen, kakršnega nisem pri nobenem človeku opazil. Tako je sijal, kakor sijejo ponoči mačje ali pasje oči, če posveti vanje avtomobilski žaromet.

Bil je prav gotovo nor.

Če je bil nor, je bil vendarle na boljšem od nas. Zakaj muslimani, zlasti v tistih zapuščenih pokrajinah, Bogu za hrbtom, so videli v bebelih bitja, ki jih Alah prav posebno varuje. S posebno spoštljivostjo so jih srečavali.

Zastran mene naj bo!

Sicer je pa prav takrat žgala najhujša vročina.

Imeniten čas, da zaradi enega samega norca znori še tisoč drugih ljudi. Celo armada je bil že zbral okoli sebe, seveda samo iz plemen, ki so se nam itak že zmerom vtičkavala v račune, kjer koli so le mogla. Sami Vazirji, Mahzudi, Madakeli in še druga sodrga.

Med temi podivjanimi domačini in med blagoslovljenimi polji Indije smo bili mi, »mrtva straža«.

Tega smo se dobro zavedali.

Da bi mogel vsaj eno roko sprostiti! Oči so mi po malem zalivale solze zaradi prekletega, neprestanega srbenja. Ze zdavnaj mi je til pot v potokih po obrazu.

Stvar je bila zame neznansko poniževalna.

Skušal sem zbrati svojega duha in zjekliti svojo voljo, da bi se odvrnil od vseh posvetnih stvari, da bi se zagrzel vase, da bi se tako odtrgal od vsega čutnega, kakor znajo to fakirji.

Marsičesa smo se bili od njih naučili. Dobro sem vedel, da se da z voljo marsikaj doseči.

Bržčas bi se mi bilo tudi posrečilo, če bi se ne bilo nenadajano zgodilo nekaj čudnega.

Bolščal sem naravnost v eno točko, na svisli neke hiše, da bi se tako zamaknil. Tedaj se je zdajci prikazala neka ženska.

Moje zbranosti je bilo pri priči konec. Zdrnil sem se...

Bil sem takrat še tako preteto mlad, da zdaj lahko priznam: neznansko radoveden sem postal, zakaj ta ženska se ni zdela domačinka. Nič tenčice ni imela pred obrazom kakor druge ženske.

na njegovo ramo in me hladnokrvno opazovala.

Čudne oči je imela, ne takšnih safirnosinjih ko vse druge ženske iz te dežele, temveč črne, tako sočno črne ko vlažne črešnje.

Nežni oval njenega obraza ni bil teman, temveč snežnobel. Lej, sem si mislil ves začuden, ali je mar — belka?!

Toda okoli njenih oči in ob vratu so bile zarisane črne sence; to me je spet vznemirilo. Burko, široki ženski plašč, je bila vrgla čez ramena.

Lase je imela krasne, sinječne, na sredi počesane v prečo, tesno zalizane, da so se zdeli ko kapica iz črne svile.

Sicer je bila oblečena ko druge ženske iz te preklele pokrajine; zgoraj tričetrtinski tesno se prilagajajo zeleni baršunasti živetek, na nogah vretaste, dolge hlače iz škrlatnordede svile, tesno spete ob gležnjih...

Pozabil sem, saj sem že rekel, za nekaj minut na svojo strašno okoliščino in sem z radovednostjo opazoval prikupno prikazen.

Poleg fakirjeve postave se je zdela majhna in od sila nežna. Toda v njenih očeh so se utrjnali plamenčki ko v očeh razbrzdanega hudička.

Aha, sem si mislil, ta je bržčas gonilna sila tega molčnega gospoda.

Saj sem že rekel, dovolj mlad sem bil, pa sem začel razmišljati, da utegne imeti taka prikupna mlada dama usmiljenje z mladim moškim mojega kova. Najrajši bi ji bil nekaj zaklinal.

Ne, sem si potem premislil, vpit ne smem. Vpitje se mi je zdelo nemško, torej ji bom kar nekaj rekel.

Naposled sem se pa vendar spriznal z mislijo, da bom moral hudo zarjoveti, če bom hotel prepviti krič in vik te pobesnele plesoče množice.

Zato sem na moč zavpil:

»Ali mar lahko gledate takšno početje? Saj vendar niste s teh hribov, saj vendar niste iz krvi teh ničvrednežev! Ali se vam nemara hoče takšne orgije? Ali vas mar draži, ko gledate, kako bodo mravlje ob živem telesu požrle takegale mladega moža?«

Zavpil sem bil po angleško.

Zdajci je zavladala grobna tišina.

Kakor bi bil odrezal, je onemel krič in vik in vsi so obstali ko ukopani. Mojih besed ni pač menda nihče izmed domačinov razumel, zakaj prečudno bi bilo, če bi kdo od te drhali razumel angleščino.

Vsi so strmeli v mlado žensko.

In ženska se je takrat lahno nasmehnila.

Neznansko sram me je bilo. Kakšen zlodej me je le obsedel, da sem se zatekel k tej ženski po pomoč!

Pobesil sem glavo.

Ir nisem je pobesil samo zaradi sramu, pobesil sem jo tudi zato, ker sem začutil, da so mi mravlje splezale že do tilnika. Sicer so me pa po vsem telesu pekli in boleli vgrizi...

Skušal sem stisniti glavo in se otresti teh nadležnih gomazečih živalc. Okrog in okrog so vsi bušili v smeh in priznati moram, da sem se takrat samemu sebi zazdel posteno smešen.

Meni kakopak ni bilo do smeha, zakaj začutil sem bil prvo mravljo na ustnici. Zdaj je postala zadeva smrtno resna. Čeprav mi ne pridejo te strašne rdeče živalce precej v tesno stisnjena usta, vendar od tod ne bo dolga pot do mojih oči, ker jih ne bi mogel tako trdno zapreti.

Bilo je zaman.
Izpljunil sem, a tudi to je bilo od muh.
Naj gre torej vse svojo pot. Za hip sem se spomnil svojih staršev in sem jih v duhu pozdravil. Pomislil sem na slavno Angleško in sem se ji v duhu priklonil. Potlej sem pomislil še na Boga in sem mu priporočil svojo dušo.
V tistem trenutku sem začutil, da mi je nekdo z gostolinstno vejo stegnil mravljino obraz. Potlej mi jih je stegnil še s telesa.
Vrvi, ki sem bil z njimi privezan, je nekdo razvezal; kri mi je začela spet plati po žilju. Kakor da bi me z iglami zbadal, tako me je ščemelo. Potegnili so me z mravljišča.
Ves trd sem bil in sprva niti stati nisem mogel na nogah. Pa sta me dva moža prišla pod roko in me držala pokoncu. Pomagala sta mi, da sem se oblekel.
Vse je šlo mimo mene kakor v snu. Nekaj do zob oboroženih vojščakov je stalo tik mene in bolščalo vame. Ozrl sem se k ženski, ki je stala hladnim zapetim obrazom poleg fakirja.
»Pa hvala,« — sem nerodno izdaval. Pri tem sem čutil, da me je do temena zalila rdečica. Zlasti zaradi tega, ker se nisem domislil poštene besede v zahvalo, in še zaradi tega, ker sem moral biti ženski hvaležen za svojo rešitev. Bil sem, saj sem že dejal, dovolj mlad, da sem bil kakor le kdo pretirano ponosen.
V kar se da čisti angleščini mi je mlada ženska odgovorila:
»Nikar se ne trudite. In nikar se prezgodaj ne veselite.«
Govorila je čisto angleščino, in vendar sem slišal (od doma sem imel že razvit čut za naglasne odtenke) komaj zaznaven naglas, ki ga ne slišiš ne na azijskem višavju ne kjer koli v Indiji, najmanj pa tu na Kajberskem sedlu.
Bil je prav čuden naglas; nekje sem ga bil že slišal, vendar nisem vedel kje.
Nekaj se mi je pa zdelo ko pribito: domačinka indijskega vzhoda prav gotovo ni bila.
Nu, zastran mene... Po vsem telesu me je peklo ko živ ogenj. Najrajši bi bil sedel kar na tla in se praskal ko obsedenec.
Zal, da ni bilo časa, zakaj precej so me odpeljali v kamnitno celico.
Tam sem se pošteno napraskal. Hkratu sem pa začel premišljati, kako bi pobegnil. Vas je bila ko vsako gnezdo v tej krvočni pokrajini, sezidana po potrebah boja in vojne. Okrog in okrog je bila obdana s sedem čevljev visokim zidom, zastražena pa nič koliko.
Razen vrat je bila še pod stropom odprtina.
To je bilo nekaj zame.
Edini kos pohištva je bila kar se da preprosta postelja: lesene noge z napetim jermenom.
Na delo! Postavil sem posteljo pokonci. Šest čevljev je bila visoka. In ko sem splezal nanjo, sem vendar lahko z naporom pokukal skozi lino.
Videl sem koče in hiše. Domačini so se nekoliko umirili. Zastrte ženske s širokimi plašči in pisanimi hlačami so tekale po strnih kamnitih poteh, prenašale so vodo in otroke, nekatere so pokojno kramljale.
Skrbeli so me samo vojščaki, ti veliki širokopleči patani. Zdeli so se ko močignji bronasti kipi. Ponosno so se sprehajali okoli moje celice.
O, ti britanski bog vojne, kako nepopisno imenitna je strojna puška! Samo imel je nisem.
Torej se bom moral še dalje razgledovati.
Skozi okroglo lino bi se že prenil. Bil sem utrjen in vitek, pa tudi mar mi ni bilo, če bom moral žrtvovati kakšen kos svoje angleške kože.
Straže bi že že zmogel. Dovolj upanja in poguma sem imel. Ob solnčnem zatonu se bodo vrgli na zemljo in bodo skrili svoja obličja v prah; hvalili bodo Alaha, da jim je pripeljal takega belega sahiba v pest.
Takrat bo torej pravi čas, ki ga bom moral, podjeten kakor sem bil, izrabiti.
Zakaj, noč ne bo smela miniti, ne da bi vsaj nekaj ukrenil. In v tistem trenutku sem se razen tega še spomnil skrivnostnega stavka tuje žene: »In nikar se prezgodaj ne veselite.«
Nič več nisem razmišljal o teh grozljivih besedah. Naj je že mislila kar koli!
Najprej sem si pošteno natrl roke in noge, kolke, zapestja in tilnik. Celo dolgo uro sem se po vseh predpisih masiral, tako imenitno in dovršeno, da bi naš stari narednik Kellen v Bombay od začudenja kar zijal. (O, ti daljni Bombay!) Kellena je poznala vsa indijska armada zaradi njegove neusmiljene roke; naši telovadci, nogometaši, tekalci, plavalci in igralci hokeja so si o njem pripovedovali prave grozovitosti.
Pot mi je kar lil po telesu in bil sem že pošteno utrjen, zato sem pa naposled imel spet svoje mišice dokaj v obliži.
Tedad so se zdajci odprla vrata — in vstopila je mlada neznanka.
Z bliskovito naglico sem smuknil v hlače in si ogrnil suknjič.
Potlej sem se vzravnil in sem se ji vpludno nasmešnil.
»Digger Graven se pišete, kajne-da?« je malomarno dejala. »In če se

ne motim, bi se spet radi vrnili k svoji stotniji?«
Te besede je izgovorila tako preprosto, kakor da bi se z menoj kje pri podkralju menila o eksotičnih rastlinah v njegovem parku.
»Moje pošteno ime torej poznate?« sem odgovoril malo zadržljivo.
Zamahnila je z roko.
»Ali bi se radi vrnili ali ne?«
Prav topoglavu sem jo tedaj pogledal.
»Čudno vprašujete!« sem osuplo dejal, »kakopak bi hotel nazaj! Sicer pa: kdo ste pa prav za prav? Iz prejšnjih lepih dni poznam vso britansko in drugo družbo v Indiji, vas pa.«
»Mahirila mi je ime,« mi je preskakala besedo in se medlo nasmešnila. »To vas pa bržčas ne bo zanimalo. Nekaj drugega imam na srcu. Od vas bi radi to in ono izvedeli. Ali boste odgovarjali? Potlej ste prosti!«
»Tak s te plati veje veter!«
»Prav,« sem suho dejal, »že razumem. Radi bi vedeli, koliko mož ima naša stotnija, kje imamo postojanke, kako smo utrjeni tule na Kajberskem sedlu, kakšna navodila imajo čete na meji, koliko topov premoremo, koliko strojnič, koliko oklopnih avtomobilov, koliko letal, kako se častniki pišejo, in še druge take reči... Kajne da je tako?«
Niti trenila ni z očesom.
»Nekaj ste pozabili,« je dejala porogljivo. »Vedeli bi še radi, kakšen je vaš najnovejši samostrelni top, ki ga imate že štirinajst dni na meji.«
Moral sem se pošteno obvladati, da se nisem izdal.
Na moč me je osupilo, da ve ta ženska o našem najnovejšem orožju. Niti eden izmed vojakov indijske armade — razen nekaj častnikov — ni vedel o tem topu. Na tovrnem avtomobilu, pokritim s plovirano jadrovinjo, so ga bili pripeljali, naravnost z oklopne križarke. Dva dni preden sem odšel v to mišnico, so ga bili pripeljali in samo poročnik, ki je top spremljal, je do tistih dob vedel, kako se z njim ravna. Bil je nalašč izdelan za naše gorske oddelke, kajpak po najmodernejših načelih.
Krčevito sem premišljal. Če bi se le mogel spomniti, kje sem že slišal ta čudni naglas, ki ga je govorila skrivnostna neznanka. Najprej sem moral pridobiti kaj časa.
»Ah,« sem nedolžno dejal, »bržčas mislite tisti predtopni kanon, ki so ga nam poslali, ker ga nihče moral ni... Nu, da... Sicer pa, kaj počnete prav za prav v deželi Patanov, ko prav gotovo niste domačinka?«
Niti malo ni bila v zadregi.
»Tu je moje mesto,« je preprosto dejala.
Nejeverno sem odkimal.
»Če bi bili odtod, bi bili muslimanka — in če bi bili muslimanka, bi zdajle klečali na preprogi in žebrali svoje sure k Alahu. Prav gotovo se ne bi ukvarjali s krivovercem... Odtod že niste.«
To sem imenitno povedal, kali? Zamišljeno me je pogledala s svojimi črešnjevimi očmi.
»Zelo mladi ste še, zato ste tudi predrzni, kakor se za vašo mladost spodobi. Toda to me nič ne moti. Povejte mi rajši, ali nam boste zaupali vaše vojaške skrivnosti ali ne?«
Pomolčal sem. Nisem ji mogel zlepa do živga.
Oholo se je smehljala.
»Ali mar mislite, da sem vas zato dala sneti z mravljišča, ker ste mlad bel sahib?«
Zaničljivo je tlesnila z vsemi desetimi prsti — imenitno je to znala!
»Tega si nikar ne domišljajte, stotnik Graven. Rajši mi brž odgovorite, ker Lenhai nima kdo ve kakšnega potrpljenja.«
Glasno sem zavzdihnil predse.
»Poslušajte,« sem začel, »nisem kakšna visoka živina, temveč prav preprost frontni častnik. O tem, kar bi radi izvedeli od mene, ne vem prav nič.«
Malo mileje se mi je takrat nasmešnila.
Ta prvi človeški izraz na njenem lepem obrazu sem kajpak brž izrabil.
V vznesevih besedah sem ji opisal obzorje neznatnega, skromnega pehotnega stotnika indijske armade. Povedal sem ji, koliko zaslužim, orisal sem ji brezupno stanje v garnizijah, ki sem v njih doslej zapravil svojo mladost, dejal sem ji, da prav za prav zmerom samo slepo izvršujem povelja, ki prihajajo od zgornj in ki jim še nikoli nisem vedel ne vzroka ne namena, kuršalske vojke — že šest mesecev na vse pretege premetavajo iz kraja v kraj, tako da zdaj že sami več ne vemo, kje se podijo druge britanske čete... skratka, na vso moč sem se hotel v njenih lepih črešnjevih očeh osmešiti za najneumnejšega in najneznatnejšega častnika njegovega veličanstva angleškega kralja.
Najin pogovor se je vlekel dolgo uro.
Potlej sem si moral malo oddahniti, zakaj tako hitro in s toliko domišljije še nisem morda nikoli govoril.
V ta moj molk mi je zdajci skočila z vprašanjem:
»Semkaj ste prišli s svojim služabnikom, s tukajšnjim domačinom? Ali ni tako? Kaj ste pa prav za prav nameravali?«
Zasmejal sem se ji v obraz.
»To menda prav natanko veste! Hotel sem se malo razgledati in ugotovi-

ti, kaj namerava vaš prijatelj Lenhai! In ko bi bil vse to izvedel, sem ga hotel spraviti s poti. Ali mar mislite, da se mi ljubi slepomišiti?«
Njen obraz je ostal hladen in nepredirljiv.
»Prav,« je dejala, »potlej vas ne morem imeti za britanskega častnika, temveč za navadnega vohuna.«
Tedaj sem se resnično razotopil.
»Dovolj je teatra,« sem odgovoril.
»Dobro veste, kdo sem, kako se pišem in po kaj sem prišel. Tudi to vam ne bo skrivnost, kakšne so naloge kuramske stotnije. Povejte mi rajši, ako niste s temi roparji v zvezi, kako naj se izmuznem iz te mišnice.«
»Ali bom dobila odgovor na svoje vprašanje?« je vprašala namesto odgovora.
Postal sem še besnejši.
»Streliš z jasnega, draga mala dama, ne vam ne komu drugemu nimam ničesar povedati. Ničesar ne vem, kar bi lahko izblebetal. Poslušajte me, zdaj govorim z vami kot z belko. Dobro veste, da bo grozovito klanje, če bo Lenhai marširal dalje proti meji. Ali vam ni to nič mar?«
»Mar mi je,« pa še pošteno... vi razburjeni mladi mož,« je odgovorila z očitnim podsmehom. »Ni mi vseeno. Toda Lenhai bo kljub temu marširal dalje, to si zapišite za uho.«
V tistem trenutku sem opazil hudoben blesk v njenih očeh, in zdelo se mi je skoraj, da je tudi ona nora. Kaj naj bi le — za vse na svetu — bila »sveta vojna« ženski mar, ki ni iz tega rodu?
»Torej bo marširal dalje...« sem nehote ponovil.
»Da, to bo storil, če vam je prav tako, stotnik Graven... In ker nam torej nimate kaj prida povedati, ste za nas brez sleherne vrednosti. Tako brez vrednosti ko kup ila. Umorili vas bomo.«
Se preden sem prišel do sape, da bi ji odgovoril, je z lahkim zibajočim se korakom stopila k vratom in izginila.
Indijski domačini iz krajev, kjer se dogaja naša povest, proslavljajo s plesom in kresom versko svečanost.

No, to sem pošteno zavozil! Čas molitve je bil že mimo. Da bi bil vzel to čedno žensko v naročje in si jo obdržal za talko, ali kaj sličnega, ta knežja misel se mi je zasvetila svedra šele zdaj, ko je priložnost je minila.
Bil sem besen nase ko malokdaj prej in nikoli več kasneje.
Medtem se je zvečerilo.
Goreče plamenice iz vasi so metale lahen odsvit skozi lino v mojo celico. Srdito sem se spravil na delo.
Najprej sem spet posteljo pokonci postavil in zlezal na vrh.
Videl sem Patane, kako so strumno korakali na straži.
Bilo mi je že vseeno. Ko nabit z besno željo po dejanju sem moral poskusiti vse, da pridem brž odtod. Polkovnik Strong mi je bil prav nerad dovolil, da se lotim tega početja. Strogo mi je bil zabil, če mi že to norijo dovolj, da mu moram tudi res prinesiti važnih novic. Če me pa ne bo nazaj, bo vsaj prepričan, da sem bil kvečemu za pijančevanje, ne pa za vojaka. Polkovnik Strong ni bil kdo ve kako nežen s svojimi častniki.
Torej na delo!
Potegnili sem se z rokami navzgor in se prerinil centimeter za centimetrom skozi lino. Šlo je. In kakor kakšen skakalec z desetmetrske skakalne deske na kopaljšču, sem se odgnal, prevrnil v zraku kozolec in naposled srečno in skoraj neslišno priletel na prste.
V bližini sem slišal, kako se straže pomenkujejo.
Plazil sem se po zemlji, izrabil sem sleherno senco in nazadnje prišel do deset čevljev visokega zidu. Pri priči sem opazil, da je ves zid »okrašen« z dolgimi ostrimi železnimi bodicami. Kar tega v oči bode, sem si dejal, je drugemu prav! Odpel sem si pas, ga zavijtel na vrh zidu in ga srečno za-

Po znanih poteh sem stopal dalje, veseli sem se že svoje »stotnije in kovačev obraza gospoda polkovnika. Prav gotovo ga bo zapotegoval na vse mogoče načine, ko bo poslušal moje poročilo.
Oh, in kako sem se šele veselil svojega sluga!
Sele zdaj sem se spet spomnil tega domačina, ki me je izdal Lenhaju. Le čakaj me, dečko!
Več ko teden dni sem bil že odsoten, vsaj tako se mi je zdelo. Naskrivaj sem bil odšel; samo polkovnik Strong je vedel za to. Niti poročniku Hardcastle, našemu dojenčku, nisem bil ničesar povedal.
Zdi se mi nepotrebno, da bi opisoval vso svojo nadaljnjo pot. Če na kratko povem, moram reči, da je bila strašna. In tisti, ki so kdaj koli že brali dalje in krajše zgodbe znamenitih raziskovalcev, ki so hrabro rinili skozi pragozde in pretrpeli sam kdaj ve kaj, si bodo tako lahko mislili, kakšno je bilo moje popotovanje. Razlika je le v tem, da zaradi tega nisem postal častni član kakšne zemljepisne družbe; le to me torej razlikuje od onih častivrednih raziskovalcev.
Nekega jutra sem se zbudil čudno slab in utrujen, zato sem se precej spet zleknil, da bi še malo podremal. In iz tega sna me je nekaj zbudilo, bržčas moj instinkt.
Pri priči sem skočil na noge.
Kdor je že prida spal pod milim nebom, pa ne morda v mirnih evropskih krajih, temveč v nevarnejših predelih sveta, ta ve, da sicer zaspiš trdno ko žival, toda hkratu tudi čuječno ko žival.
Nekdo se me je bil dotaknil.
In če si vaju tudi v spanju čuječnosti, potlej se prebudiš pri priči ves svež in bister, od sekunde na sekundo, brez zehanja, brez mežikanja, ne da bi se moral šele pretegovati, ne da bi zijal v svet ko tele v nova vrata. Pri priči si buden z vsemi čutili.
Potreboval sem torej še manj ko sekundo, da sem se prebudil, in ostali del sekunde sem potreboval za to, da sem krepko zamahnil z desnico, hotel udariti. In ta udarec, kar iz spanja tako rekoč, bi bil prav gotovo pošten in imeniten, da bi se ga še kakšen svetovni boksarski mojster ne sramoval. Zal pa nisem utegnil udariti; preveč nazaj sem zamahnil... in čeprav sem udarec imenitno odmeril, ga vendar nisem mogel dokončati.
Nad seboj sem uzrl tedaj temnorjav obraz nekega gorjanca in moj udarec bi ga bil pogodil točno pod brado, če bi ga bil mogel — kakor sem že rekel — dokončati.
Toda začutil sem nenadejano tako tesen objem ko v pramažu. Neznaneč mi je bil tako stisnil roko k telesu, da se nisem mogel ganiti. Pošteno sem mu zameril, da je bil hitrejši od mene.
Nekaj sekund sva se nepremično merila z očmi.
Kajpak, bil je nepridiprav s hribov! Najmanj meter devetdeset dolg, zrastle ko drevo, v obraz rjav in obraščen z gosto, temnočrno brado, ki me je ščegetala po licih.
Na glavi je imel običajni turban, čez ramena mu je visel tesen plašč; pod njim je imel oblečeno jopico iz domačih tkanin, okoli nog so mu pa mahedrale široke, našopirjene hlače.
In tale gorjanec me je takole odgovoril:
»Odkod so vas pa nagnali, vi komična figura?«
Nisem verjel svojim ušesom.
To je bila vendar angleščina! Angleščina z nedvoumnim zaniknim ameriškim naglasom in hkratu s prizvokom tako dobro mi znane široke irske izgovarjave!
Se zmerom me je držal za roke in le s težavo sem vlovil toliko sape, da bi bil bevsknil par besed temu do zdevnemu domačinu v obraz. Ker se pa zmerom s humorjem vživim v vsak položaj, sem vprašal čudaškega gorjanca:
»Ali bi hoteli, če vam to ni težko, ponoviti svoje predavanje?«
Pri priči me je pošast izpustila.
Na ves glas se je zagrohotal. Pri tem mi je pokazal dve vrsti snežnobelih zdravih zob, da so me v gosti šumi njegove črne brade kar oslepili.
»Prav rad,« je dejal, »vprašal sem vas, odkod so vas nagnali, in rekel sem vam, da ste komična figura.«
Skočil sem pokonci. Ta človek že ni domačin! Takšen saljiv govor se ne strinja z to pokrajino in toliko odkritosrčne hudomušnosti ne srečaš nikoli na indijevem obrazu.
»No, zdaj bi mi že lahko odgovorili,« je dejal.
»Da,« sem menil, »to bi zdaj res že lahko storil. Toda zgodba je prav dolga. Ali bi mi hoteli mogoče prej vsaj namigniti, odkod vas je veter prinesel?«
Z roko je pokazal na stran.
»Iz Kabula prihajam,« sem pa na poti iz Afganistana v Indijo. Dovolite, dragi gospod, Barney Binns se pišem in American sem, doma sem pa z Irskega, ukvarjam se s poštnim trgovstvom in tam na levi levihari moja karavana.«
Obrnil sem glavo.
Res, komaj kakšnih petdeset metrov vstran je počivala velika, popolnoma opremljena karavana. Moral sem presneto trdno spati, da nisem slišal njegovega prihoda.
Malo v zadregi sem se nasmešnil. »Moj dragi mister Binns,« sem dejal, »jaz sem stotnik Digger Graven od indijske armade in poslednje dni

se mi ni dobro godilo. Mojo ranjeno roko ste mi na primer kar zverinsko stisnili. Če se odločite nadaljnemu pojasnjevanju in vas morda obide premenitna misel, da mi ponudite je-di in pijačo, se prav gotovo ne bom prevzel. Razen tega bi vam potlej la-hko povedal kakšno zanimivo in čedno zgodbo.

»Govorite ko knjiga,« je ugotovil Američan.

Potlej sva se napotila h karavani.

Mož je bil pravi biser. Neprestano je bil dobre volje, neprestano je za-nimivo pripovedoval, bil je na moč odkritosrčen in prostodušen, na moč žejen... Takšni možje bi morali prav za prav v indijsko armado njegovega veličanstva.

Odpovala sva skupaj v Pešavar. In ker me je spotoma začela mrzlica tresti, me je Američan kljub mojim ogorčenim ugovorom izročil v bolniš-nice namesto v vojašnico, da bi podal poročilo polkovniku Strongu.

Sel je in je polkovnika kratko in malo pripeljal k moji postelji.

In to kako ga je pripeljal, pokaže oba moža v jarkejši luči kakor še tako dolgo pripovedovanje.

Binns je šel, kakršen je bil, v za-mazani domačinski obleki v kazino in je dal polkovnika Stronga poklicati v pivnico.

Ordonanca, ki mu je Binns povedal svojo željo, ga je gledal ko da bi z neba padel, potlej mu je pa namignil, da po navadi svinjam ni dovoljena milost, da bi s svojimi parklji uma-zale posvečene stopnice vojaške kazi-ne. Binns je začudenega moža prijel za hlače in ga je odnesel v kazino pred zbrane častnike... Skratka: polkovnik Strong je že nekaj minut kas-neje stopil z Binnsom v pivnico.

»Eden od vaših fantov leži v bolniš-nici, sir,« je dejal polkovniku, »in če ste pravi oče svojim vojakom, mu brž kupite nekaj rebre čokolade in sli-kovnico, pa še obiščite ga povrh.«

Polkovnik Strong je pretaknil svojo kratko pipo v drugi kot ust.

»Odkod prihajate?« je vprašal Binnsa, in ko je ta pokazal z usnikom svoje pipe proti Afganistanu, je polkovnik Strong brez besede odšel z njim.

»Pri priči sem si mislil, da ste vi, kozel kozoglav,« me je pozdravil. »Kako vam je? Zdaj pa razveselite starega moža in mu brž povejte mno-go čednih novic o Lenhaju.«

Pripovedoval sem dolgo uro in polkovnik Strong je poslušal, ne da bi me bil prekinil. Bil je na moč zado-voljen.

»Glejte, da se kmalu postavite na noge,« je zarenčal, ko se je poslav-ljal, »potlej bomo pa kar brž spustili vasico z lepo mlado damico vred v zrak.«

Spet je napočil dan, ko sem lahko krepko prijel za vajeti. In tisti dan smo bili že na poti, da poženemo Lenhajevo gnezdo v zrak. Ker sem bil edini, ki sem vsaj približno vedel, kje je skrito, so morali pač vsi Kur-ramei čakati, dokler ne ozdravim.

Polkovnik je dovolil, da se nam je tudi Binns pridružil.

»Ne bom vam branil,« je zagodel, ko ga je Binns prosil, naj ga vzame s seboj. »Delajte in storite zastran mene, kar vas je volja. Toda rečem vam že vnaprej: če mislite uganjati junaštva, vam vendar ne bom mogel pripeti odlikovanja na prsi, a če se vam kaj zgodi, vam tudi kapelice ne bom mogel sezidati na državne stroške. Plače ne boste dobivali. Jed in pijačo vam bo menda dal Graven. Na vas se ne bomo nič ozirali. Jezditi ali pa marširati morate ko mi; muh se boste morali sami otepati — in če vas kača piči, Bog z vami. Niti kra-ljevske britanske puške vam ne bom dal.«

»Samo trenutek, sir,« je odgovoril prijazno Binns. »Vse v redu. Puško imam sam. Zastran drugih reči si pa nikar ne belite glave. Sicer pa že kot otrok nisem maral dolgih pridig o smrti...«

Mislil sem že, da se bo polkovnik Strong razpočil.

Na moje začudenje se pa ni razpo-čil, temveč je samo s svojimi zvijač-nimi očmi pogledal Američana in raz-potegnil svoj kozavi obraz v bežen puščoben ornament. Zdelo se je, ko da bi si bila drug drugemu najrajši za-vila vrat, toda pozneje se je pokazalo, da sta se imenitno pogajala, samo da sta občevala na prav čudaški način.

Peljal sem torej stotnijo spet na vi-šavje. Spotoma sem si večkrat belil glavo, preden sem dognal, katera pot je prava.

S čelno četo sem jo mahnil navkre-ber v gozd. Tudi polkovnik in Binns sta šla z menoj. Harcastle je pa vo-dil jedro stotnije.

Binns naju je imenitno zabaval. Sploh sva izvedela od njega, da je precej znan ameriški pisatelj, ki zbira svoje vtise v najbolj divjih predelih ve-soljnega sveta, in ki mu je najprijet-neje pri sru, če lahko to počne v življenjski nevarnosti.

Takrat ko je mene snel, se je vrač-al z drznega pohoda po prepoveda-

denje kar sam po svoji glavi za goso grmovje in se tam skril.

Binns pa, popolnoma ponorel, je stekel naravnost na jaso in obstal, kakor da bi čakal božjega razodetja.

In že so od vseh strani zapraske-tali strelji.

Binns je pri priči stekel za naj-bližnji grm.

Neizmeren srd nanj me je popadel. Polkovnik je divje zarjovel:

»Ali si boste brž poiskali kritje, di-letant diletantski — he?«

Toda Binns se še zmenil ni za hudo žalivko, temveč je tekel dalje, po po-bočju navzgor — in takrat je kar za-vršalo krogel okoli njega.

»Binns!« sem prestrašeno kriknil.

Vendar že se je vrgel na trebuh, ali prostovoljno ali ranjen, tega nisem mogel uganiti; ležal je za neko skalo — in zdajci se je zarežal k nam nazaj.

Videl sem, kako so njegovi beli zobje zableščali sredi goste črne brade.

»Ostanite vsaj tam, kjer ste!« sem zarjul.

Toda že je spet vstal in stekel vzravnal k nam nazaj. Sovražnik ga

Obračal je svince na vse strani, potlej je pa dejal:

»Prav imate, toda zastran tega vam res ni bilo treba nositi kože na pro-daj.«

»Pač,« je preprosto odgovoril Binns, »hotel sem vam dokazati, da imam prav. Ko so pred nekaj dnevi padli prvi strelji, sem vam zmerom in zme-rom ponavljal, da ne streljajo iz kaj-berskih pušk. Samo pogledjte, ali mar veste, iz kakšnih pušk so tile iz-strelki?«

Sklonili smo se niže k njegovi roki. Pri priči me je obšlo spoznanje in izgovoril sem ime neke zelo znane francoske tovarne za orožje.

»Res je,« je odgovoril Binns. »Toda prepričani ste lahko, da Francozi ne pošiljajo orožja tukajšnjim domačinom, najmanj pa našemu prijatelju Lenhaju. Francoska ne ve nič o tem. Puške prihajajo po ovinkih semkaj. Prihajajo namreč s severa, dragi go-spodje.«

»Iz sovjetske Rusije,« je dopolnil besno polkovnik.

Pogled s Kajberskega sedla, prizorišča dogodkov današnjega nadaljevanja, na Pešavar

nih krajih onstran višavja. Zdelo se je, da se oblači zmerom po šegi de-že, v kateri potuje in — za čudo — znal je zmerom tudi jezik domačinov.

Se nikoli nisva s polkovnikom srečala takšnega »jezikovnega genija.« Sele teden dni je bil med nami, pa je že bolje govoril spakedrano na-rečje kurramske stotnije kakor mi častniki, bolje ko moštvo samo.

Binns nam je bil neusahljiv vir ve-selja in prešernosti.

Razen tega je bil onstran višavja slišal vse mogoče o našem prijatelju Lenhaju in nam je celo lahko v mar-sičem priskočil z nasvetom na pomoč.

Že čez nekaj dni smo ga imeli za pravega častnika naše stotnije lovcev na ljudi in reči moram, da se že zlepa ni kakšen človek tako imenitno ubral na nas kakor ta ameriški pisatelj.

V jutru četrtega dne so počili v gozdu prvi strelji. Bržčas smo se že srečali z Lenhajevimi predstražami.

Dva dni pozneje smo se že po pred-pisih sprijeli.

Polkovnik je moral razviti celo sto-tnijo, in previdno, a z jeklenim kora-kom smo prodirali v gozd.

Mi častniki smo ostali na konjih; gaz za nami je bila vojaštvu vodnica.

Vsakdo je iskal kritja in se je iz kritja zmerom zatekal spet v kritje, le naš Binns se ni zmenil niti za naj-preprostejša bojna pravila, temveč je begal s svojim konjem brez glave sem in tja. Bil je pač civilist!

Niti polkovnik niti jaz mu nisva rekla besedice graje, zakaj naposled je šel z nami kot bojni klatež in mu nismo imeli ničesar ukazovati. Meni je bilo žal, da se je tako brezglavo vedel, zakaj vsaj malo vojaškega raz-umevanja sem mu vendar prisojal.

Jezdil je kar na slepo. Čez pleča obešena puška mu je plesala po hrbtu. Tedaj je na lepem skočil iz sedla in njegov konj je stekel na moje začu-

je obsul s salvami; padel je, pa je spet vstal, spotaknil se je, potlej je pa s tigrovskim skokom skočil v ja-mo, ki smo si jo polkovnik, jaz in naše ordonance izbrali za kritje.

Bil je zdrav in čil ko kozel na pla-nini.

Mi smo bili pa ko risi nanj. Naše domačinske čete so se junaško borile in so prodirale natanko po predpisih, ki smo jim jih s trudom ubijali v vo-jašnicah v glave. Dokazali so, da so popolnoma kos težavnemu položaju, najsi bo že kakršen koli. Prodirali so od drevesa do drevesa, od jame do jame, streljali so mirno in premišlje-no... le ta behi sahib je plesal okoli ko kakšna zdijvana deklina.

Kaj si bodo le mislili o njem?! Polkovnik, hvala Bogu, ni držal je-zika za zobmi.

»He, slišite,« je suho dejal, »saj ste zreli za norišnico! Pod kritjem vas bom poslal nazaj. Prej vam bomo pa še vbrizgnili malo merfija, da se bo poleglo vaše razburjenje.«

Binns se že spet ni zmenil za te debele žalitve, temveč nam je pomolil pod nos odprto dlan. Košček zmečka-nega svinca je ležal v njej.

»Poglejte, gospod Strong,« je dejal mirno (nikoli ni polkovnika ogovoril z njegovim vojaškim nazivkom), »ali je to izstrelek iz kajberskega piha-nika?«

Strmeli smo v ta košček svinca.

Pripomniti moram, da je strogo pre-povedano prodajati domačinom orožje. Huda kazen je za tak prestop, naj-si bo za dobavitelja, če njega ali nje-govega posredovalca ujamejo, najsi bo za domačina. Tej prepovedi so se ka-kopak znali izogniti. Sami so si vča-sih izdelovali puške, nerodno orožje, ki pa vendar ni bilo od muh. Tem puškam smo pravili kajberski pihal-niki.

Kakor sem rekel, nerodno orožje, streljalo je pa vendarle.

Polkovnik je zdajci postal čudno mil in dostopen.

In tedaj se mi je tako posvetilo v glavi, da sem pošleno zaklel.

»Kaj vam je, Digger?« je vprašal Binns, »ali se vam zdi to tako čudno?«

Zastrmel sem v polkovnika. »Sir,« sem zajeceljal, »tale žensčina, ki sem vam o njej pripovedoval... Mahrila... saj sem vam rekel, da me je njen na-glas tako čudno nečesa spominjal... zdaj vem... dekle je ruska vohunka!«

Polkovnik je zažvižgal skozi zobe. Vsi trije smo se zamislili. Imeli smo dovolj vzroka za to. Če je torej ta ženska, ki se družil z našim smrtnim sovražnikom Lenhajem, res Rusinja, potlej ima zadeva, ki smo zaradi nje na pohodu, drugačno, trše lice.

Potlej imajo boljševiki prste vmes! S tem so dobili Lenhajevo načrti — kar se Indije tiče — neveren in gren-koresen značaj.

»No,« se je čez nekaj časa oglasil polkovnik, »potlej moramo kar brž pljuniti v roke.«

In pošteno smo pljunili v roke.

Pri priči so smuknili štirje vodi na-ših strojníc po gozdu naprej.

Z divjim taktom smo pometali pot pred seboj. Neprestano so kosile naše strojnice po vseh streljajočih grmih. Pred nami so bili napadalni oddelki. Spet gost ogenj, spet naskok.

Utrjene gozdne zaklone, ki jih je Lenhaj po mojem begu pripravil v pričakovanju napada, smo zavzeli dru-gega za drugim.

Pri vsakem naskoku smo slišali ne-daleč za nami čudno, pločevinasto bobnenje našega gorskega topa.

Zmerom sem se nasmešnil, kadar koli sem ga slišal.

To je bil ekvivnostni kanon, ki me je o njem vpraševala čedna dama, in zdaj ga je lahko, če je bila še pri Lenhaju, poslušala do siteda. V tem boju smo top prvič preskusili.

Temeljito je čistil pred seboj, to je bilo ko pribito.

Še malo, pa smo naskočili vas. Ta-krat smo videli te tiče od blizu. S svo-

jimi v Mekki posvečenimi noži so se zakadili v nas. Bilo je pošteno klanje in naši fantje od strojníc so se tako razvneli od bojnega trušča, da so svo-je brizgalnice kar v nemar pustili, pritekli bliže in začeli mesariti z ba-joneti.

Stotnija lovcev na ljudi je bila v razmahu. In z njo je bil tudi Binns v razmahu. V duši smo ga prosili od-puščanja za vse žalitve. Ves čas je stal poleg mene in je držal v obeh rokah neznansko veliki repetirni pi-štoli, ki so iz njiju kar sikali nešteti strelji; mislil sem že skoraj, da ima čarovniško orožje. Bile so pa samo 48-strelne pištole — in ta naš dobri mož jih je imel kar štiri. Dve mu je nabijal njegov sluga, ki mu je sledil za petami z vrečo okoli vratu in v njej pasove z naboji.

Tisti večer je bila pot na Kajbersko sedlo prosta.

Kajbersko sedlo!

Za nas britanske častnike je bilo to ime ko bleščanje tisočerihi bajonetov, ko zamolklo rjovenje topov in vihra-nje angleške zastave v viharju.

Poznali smo njegovo krvavo prefek-tlost. Ni gorskega prehoda na svetu, ki bi bil doživel takšne boje. Že v zgod-njem starem veku so se tukaj bili ne-šteti narodi in nešteta plemena. Če-zenj je držalo več poti.

Najprej omenim trdno, skrbno ne-govano vojaško cesto. Potlej drži če-zenj še nekaj težko prehodnih pešpoti in naposled še cesta za karavane. Ta cesta za karavane teče skoraj vzpored-no z vojaško. Na nekaterih mestih se cesti skorajda dotikata.

Na nekem takem mestu smo taborili s stotnijo.

S seboj smo imeli naše ranjence: počivali smo. Prišli smo kakor nalašč »odprtega dne«. Karavanska cesta je namreč na splošno zaprta in le dvakrat na teden jo odpro in takrat kar valo-vijo po njej nepregledna karavane. Z vzhoda in zahoda gredo druga mimo druge in počivajo, preden se spet razidejo.

Ob takih »odprtih dneh« se zdi, da je vsa Azija na nogah. Tako gro-movit je šunder, tako visoko se dviga prah in tako pisana je mešanica ljudi in živali.

Za policijo imajo tam Kazadarje, večše domače stražnike, ki ob takih dneh le z obširnimi besednim zakla-dom kletvic, s težkimi gumijastimi pendre-ki, s trdimi pestmi in bitnimi nogami zmorejro nekaj urejenemu prometu podobnega.

Mi smo taborili na planoti poleg vojaške ceste in tik pod nami je držala mimo karavanska cesta. Kadar bomo krenili odtoč, bomo morali kri-žati karavansko cesto. Toda to se še ni mudilo. Polkovnik je ukazal daljši odmor in morda je bil celo tako dobre volje, da nas bo pustil vso noč na počivališču. Ležali smo pred našim šotorom in se na vso moč ve-selili pisanih prizorov, ki so se na-prestano menjavali. Marsikdo izmed nas ni doživel tega previkrat, vendar so nas ti dogodki zmerom znova pri-klenili nase.

Do koder je segel naš pogled, je bila vsa pokrajina prenapolnjena s kričecimi ljudmi v pisanih oblekah, z rjovečimi nemirnimi živalmi, z vi-soko obloženimi vozovi in cizami, s celimi gorami zabojev in vreč, z ne-mirnimi otroki — in nad tem pisa-nim vrvežem se je razprostiral svetlo-rdeč oblak prahu in vse skupaj je bilo ovito v pravo peklensko vročino.

In takrat smo doživeli ono malo epizodo.

Sredi tega vrvenja so se zdajci pri-kazali iz oblaka prahu zeleni turbani. Morali so bili šele pravkar priti.

In skoraj v en glas smo vsi — vsi razen Harcastlea, našega dojenčka, vzkliznili: »Aha!!!«

Nadaljevanje povesti teh res-ničnih dogodkov iz skrivnostne Indije dobite v št. 47 »Družin-skega tednika«, ki izide 26. no-vembra 1936.

